

تأثیر سواد مهارتی و جهت‌گیری کارآفرینانه بر موفقیت کسب‌وکارهای ورزشی

حسین ذبیحی^۱، وحید شجاعی*^۲، محمد حامی^۳

۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی

۲. استادیار مدیریت ورزشی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی

۳. استادیار مدیریت ورزشی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی

تاریخ پذیرش: (۱۳۹۷/۰۹/۱۶)

تاریخ ارسال: (۱۳۹۷/۰۸/۲۷)

Effect of Skill Literacy and Entrepreneurial Orientation on the Success of Sport Businesses

Hossein Zabih¹, Vahid Shojaei*², Mohammad Hami³

1. Ph. D. Student of Sport Management, Sari Branch, Islamic Azad University

2. Assistant Professor of Sport Management, Sari Branch, Islamic Azad University

3. Assistant Professor of Sport Management, Sari Branch, Islamic Azad University

Received: (2018/11/18)

Accepted: (2018/12/07)

Abstract

The purpose of this research was to study the effect of skill literacy and entrepreneurial orientation on the success of sport businesses. It was an apply research using descriptive survey method. The population of this study included of all entrepreneurs of sport businesses, including clubs, sports shops and sporting goods manufacturing industries throughout the country (n=11780). 384 people were selected as samples according to the cochran formula. To collect data three questionnaires were used including researcher made questionnaire of skilled literacy, entrepreneurial orientation of Hughes and Morgan (2007), business success of Halli et al (2005). Validity and reliability of the questionnaires were approved. To analyze data, the pearson statistical method and structural equation modeling technique were used by smart PLS 2. 0 software. So it can be concluded that skill literacy and entrepreneurial orientation have a significant effect on the success of sports businesses.

Key words:

Entrepreneurial Orientation, Skill Literacy, Sport Business

چکیده

هدف از انجام این تحقیق، تأثیر سواد مهارتی و جهت‌گیری کارآفرینانه بر موفقیت کسب‌وکارهای ورزشی می‌باشد. روش تحقیق توصیفی-پیمایشی و از نظر هدف کاربردی است. جامعه آماری شامل تمامی کارآفرینان کسب‌وکارهای ورزشی اعم از باشگاه‌ها، فروشگاه‌های ورزشی و تولیدی‌های لوازم ورزشی در سطح کشور به تعداد ۱۱۷۸۰ مورد بود که از طریق نمونه‌گیری بر اساس فرمول کوکران، ۳۸۴ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. جهت گردآوری داده‌ها از سه پرسش‌نامه، محقق ساخته سواد مهارتی، گرایش کارآفرینانه هاگس و مورگان (۲۰۰۷)، موفقیت کسب‌وکار هالی و همکاران (۲۰۰۵) استفاده شد. برای تحلیل آماری از روش آماری پیرسون و تکنیک مدلسازی معادلات ساختاری توسط نرم‌افزار smartPLS 2. 0 استفاده گردید. یافته‌های پژوهش نشان داد که بین سواد مهارتی و گرایش کارآفرینانه رابطه معناداری وجود دارد. همچنین بین سواد مهارتی و موفقیت کسب و کار ورزشی و نیز گرایش کارآفرینانه و موفقیت کسب و کار ورزشی رابطه معناداری وجود دارد. همین‌طور یافته‌ها نشان داد که بین سواد مهارتی در موفقیت کسب-وکار ورزشی با نقش میانجی گرایش کار آفرینانه رابطه معناداری وجود دارد. پس می‌توان نتیجه گرفت که سواد مهارتی و جهت‌گیری کارآفرینانه بر موفقیت کسب‌وکارهای ورزشی تأثیر معناداری دارد.

واژه‌های کلیدی:

گرایش کارآفرینانه، سواد مهارتی، کسب و کار ورزشی

مقدمه

ورزش یک پدیده اجتماعی و اقتصادی در حال رشد است که به ابعاد و توابع مختلف در جامعه می‌پردازد. در علوم ورزشی کارآفرینی می‌تواند در زمینه‌هایی مثل مدیریت ورزشی، مربیگری ورزشی، ورزش و تربیت‌بدنی و بهداشت رخ دهد (مندعلی‌زاده و هنری، ۱۳۸۹). ورزش به‌عنوان یکی از عوامل تأثیرگذار بر حیطة‌های اجتماعی، اقتصادی و حتی بین‌المللی در بسیاری از کشورهای جهان مورد توجه قرار گرفته و از این‌رو می‌تواند سیاستی هم‌چون کارآفرینی و ایجاد اشتغال از طریق آن را در این زمینه نهادینه و ترویج کند. جهانی‌شدن و تغییرات ناشی از آن موجب الزام سازمان‌ها به نوآوری و کارآفرینی شده است. هم‌چنین ماهیت پویای سازمان‌ها و فعالیت آن‌ها در عرصه رقابت جهانی، الزام ارائه ایده‌های نو، راه‌حل‌های جدید و افکار تازه را جهت تولید محصولات باکیفیت بالا، قیمت مناسب، متنوع و در حداقل زمان، ممکن کرده است تا مزیت رقابتی را کسب و حفظ کنند. بر همین اساس اعتقاد به کارآفرینی در سازمان‌ها از اهمیت زیادی برخوردار بوده و امروزه سازمان‌ها یاد گرفته‌اند که باید خلاق، نوآور و کارآفرین باشند؛ به‌طوری‌که کارآفرینی به‌عنوان موتور رشد و توسعه سازمان‌ها و جوامع شناخته می‌شود (ولز^۱، ۲۰۱۶). در این میان یکی از دیدگاه‌های مهم که فرآیند کارآفرینی را به استراتژی‌های سازمان پیوند می‌دهد، گرایش به کارآفرینی^۲ است. در واقع گرایش به کارآفرینی یک نگرش استراتژیک است که بر نوآوری، ابتکار عمل و ریسک‌پذیری تأکید دارد (عباس‌زاده، درویش، الوانی و صالحی، ۱۳۹۰). گرایش کارآفرینانه، گرایش کلی شرکت برای قرار گرفتن در محیط خود و اجرای مراحل و پذیرش ریسک‌های لازم برای رقابت است (اوگر، بارنیر و گالوگر^۳، ۲۰۰۳). گرایش کارآفرینانه، مجموعه‌ای از رفتارهای متمایز، اما مرتبط به هم گفته می‌شود که جنبه‌هایی از نوآوری، پیشگامی، رقابت تهاجمی، ریسک‌پذیری و استقلال‌طلبی را دارد (پیرس، فریتس و داویس^۴، ۲۰۱۰). در محیط رقابتی، باید به دنبال رویکردهایی بود که با ایجاد انگیزش، رضایت و تعهد در کارکنان، موجبات نوآوری و کارآفرینی آنان و درنهایت، برتری سازمان را فراهم آورد (سیزنتمیهایی و ساویر^۵، ۲۰۱۴)؛ چراکه کارکنان مهم‌ترین سرمایه‌های فکری شرکت و یک منبع ایجاد مزیت رقابتی هستند (عباس‌زاده و همکاران، ۱۳۹۰). گرایش کارآفرینانه، یکی از مستحکم‌ترین (کوین و میلر^۶، ۲۰۱۴؛ ولز، ۲۰۱۶) و شناخته‌شده‌ترین سازه‌ها در تحقیقات کارآفرینی و مدیریتی بوده (پیتینو، وسینتین و لاتو^۷، ۲۰۱۷) و شامل سبک‌های تصمیم‌گیری،

فرایندها و روش‌هایی است که فعالیت‌های کارآفرینانه یک شرکت را شکل می‌دهد (لامپکین و دس^۸، ۱۹۹۶). کارآفرینی یکی از مهم‌ترین مسائل اجتماعی روز در کشور به شمار می‌آید و با توجه به میزان رشد جمعیت در سالیان گذشته می‌توان آن را مهم‌ترین چالش اجتماعی چند دهه آینده نیز به‌حساب آورد (حسینی و همکاران، ۱۳۹۶). پیامدهای این بحران، گسترش فقر و افزایش دیگر آسیب‌های اجتماعی از قبیل دزدی، فحشا، اعتیاد و امثال آن است که طبیعتاً ثبات و انسجام اجتماعی را به مخاطره می‌اندازد. ورزش یکی از بخش‌های مهم اقتصادی است که می‌توان از آن مدد گرفت (کشاورز و فراهانی، ۲۰۱۷). امروزه بسیاری از جوانانی که در دانشگاه‌ها و مراکز علمی کشور در همه رشته‌های تحصیلی از قبیل رشته تربیت‌بدنی به تحصیل مشغول‌اند، امیدوارند که بتوانند پس از فراغت از تحصیل هر چه سریع‌تر وارد بازار کار شوند، اما مشکلات زیادی بر سر راه آن‌ها وجود دارد. دیدگاه کارآفرینانه نسبت به پدیده اشتغال تا حد زیادی از مشکلات جوانان در مواجهه با آینده خواهد کاست. بر این اساس توسعه کارآفرینی در سطوح فردی، سازمانی و ملی و حتی بین‌المللی با جدیت تمام از سوی کشورها در حال پیگیری است (احمدی، ۱۳۹۷؛ فرح‌بخش، ۱۳۹۴). کارآفرینی از طریق ایجاد کسب‌وکارهای ورزشی در تولید لوازم و تجهیزات ورزشی و ارائه خدمات ورزشی به توسعه ورزش کمک می‌کند. بنابراین ایجاد برنامه مؤثر برای کارآفرینی در ورزش به ایجاد خطوط کلی کسب‌وکار و راهبردهای اشتغال برای جامعه، به‌ویژه فارغ‌التحصیلان تربیت‌بدنی، کمک می‌کند (ساتومیر^۹، ۲۰۰۲). یکی از این مباحث جدید، نقش کارآفرینی در این فرایند می‌باشد؛ از طرفی می‌توان گفت مهارت‌آموزی به‌عنوان حلقه گمشده فرآیند اشتغال‌زایی، در آماده‌سازی افراد جویای کار و هدایت افراد به سمت کارآفرینی نقش تأثیرگذاری دارد (انصاری، احمدپور و بهروزآذر، ۱۳۸۹). با توجه به پیشرفت فناوری و سرعت بالای تولید علم در جهان، افراد علاوه بر دانش نظری باید از سواد مهارتی نیز برخوردار باشند. پایداری اشتغال در جامعه مستلزم حرکت روی ریل فناوری و فراگیری سواد مهارتی است (رستمی و ایمانی جاجرمی، ۱۳۹۵). در حال حاضر فارغ‌التحصیلان دانشگاهی بخش عمده جمعیت بیکار کشور را تشکیل می‌دهند که سواد مهارتی می‌تواند بستر مهمی برای ایجاد اشتغال و رونق اقتصادی در جامعه باشد. این آموزش‌ها تنها عهده‌دار تربیت نیروی کار موردنیاز بخش‌های مختلف اقتصادی است، بلکه از طریق بسترسازی خوداشتغالی به رفع مشکل بیکاری نیز کمک

6. Covin & Miller

7. Pittino, Visintin & Lauto

8. Lumpkin & Dess

9. Santomier

1. Wales

2. Entrepreneurial Orientation

3. Auger, BarNir & Gallagher

4. Pearce, Fritz & Davis

5. Csikszentmihalyi & Sawyer

بر اجرای ایده‌های جدید و زیرساخت‌های کسب‌وکار در ورزش اشاره کرد (رستمی و ایمانی جاجرمی، ۱۳۹۵).

از آن‌جا که یکی از علل اصلی عدم موفقیت کارآفرینی در سازمان‌ها می‌تواند نبود شرایط و گرایش کارآفرینی در آن‌ها باشد، بنابراین به‌منظور رفع این مشکلات و تدوین یک استراتژی مناسب برای بهبود عملکرد سازمان‌ها، مطالعه و تبیین مفهوم گرایش به کارآفرینی و نیز عوامل مؤثر بر آن از اهمیت بالایی برخوردار است تا مشکلات ورود اثربخش به فرآیند کارآفرینی در سازمان‌های کشور تبیین و شناسایی شود و سازمان‌ها بتوانند به‌طور اثربخش وارد فرآیند کارآفرینی شوند و محصولاتی جدید و منحصر به فرد از طریق به‌کارگیری فرآیندهای نوین کاری، فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی پیشرفته متناسب با نیاز بازارهای محصول تولید کنند تا سهم بیشتری از بازار محصول را به خودشان اختصاص دهند.

در حال حاضر تحقیقات معدودی انجام شده تا عوامل موفقیت در کسب‌وکارهای متوسط و کوچک با رویکرد کارآفرینانه را بررسی کرده باشند و در حوزه ورزش با احتیاط می‌توان گفت که پژوهشی در این زمینه صورت نگرفته است. با توجه به اهمیت این موضوع، پژوهش حاضر در پاسخ به این سؤال است که آیا سواد مهارتی و جهت‌گیری کارآفرینانه در موفقیت کسب‌وکارهای ورزشی تأثیر معناداری دارد؟ به بیان روشن‌تر؛ آیا سواد مهارتی بر موفقیت کسب‌وکار ورزشی با نقش میانجی گرایش کارآفرینانه تأثیر دارد؟

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نوع کاربردی بود که به روش توصیفی-همبستگی انجام شد و مبتنی بر رویکرد معادلات ساختاری بود. جامعه آماری پژوهش حاضر مشتمل بر کارآفرینان کسب‌وکارهای ورزشی اعم از باشگاه‌ها، فروشگاه‌های ورزشی و تولیدی‌های لوازم ورزشی در سطح کشور به تعداد ۱۱۷۸۰ مورد بود (سایت مهرنیوز). با فرض نامحدود بودن جامعه آماری، حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران، ۳۸۴ نفر تعیین شد که به روش خوشه‌ای تصادفی از شهرهای استان مازندران (ساری، بابل، آمل، چالوس و تنکابن) و استان گلستان (گرگان، علی‌آباد کتول) و استان تهران (شهر تهران) انتخاب شدند و پرسش‌نامه در بین آن‌ها توزیع گردید. به‌منظور گردآوری داده‌ها از پرسش‌نامه استاندارد و شامل دو گروه سؤال استفاده شده که گروه اول؛ سؤالات عمومی حاوی شش سؤال برای متغیرهای جمعیت‌شناختی و گروه دوم؛ حاوی سؤالات تخصصی با دو بخش سؤالات مربوط به سنجش گرایش کارآفرینانه و سواد مهارتی بود. به‌منظور سنجش گرایش کارآفرینانه از پرسش‌نامه استاندارد هاگس و مورگان (۲۰۰۷) مشتمل بر ۱۸ سؤال پنج گزینه‌ای در مقیاس لیکرت استفاده شد.

شایان توجهی خواهد کرد (کشاورز و فراهانی، ۲۰۱۷). آموزش-های مهارتی به‌عنوان یک اولویت حساس و حیاتی در تربیت نیروی انسانی متخصص و کارآفرین و همچنین راهکاری مؤثر در پاسخ به نیازهای اشتغال و بازار کار باید در کشور مورد توجه جدی قرار گیرد (عزیزی، حسینی، حسینی و میردامادی، ۱۳۸۹). به عقیده صاحب‌نظران، جای چنین برنامه‌ها و دروسی که دانشجو را برای کار در بازار آماده می‌کند در ایران خالی یا بسیار کم‌رنگ است (موحدی، ۲۰۰۹). مهارت‌آموزی هزینه نیست، بلکه سرمایه-گذاری در زمینه تحقق اهداف سازمانی است؛ از این رو می‌طلبید همگان به این مهم توجهی جدی داشته باشند (رستمی، گراوندی و زرافشانی، ۱۳۹۰). ریشه اصلی بیکاری در نداشتن مهارت و توانایی لازم برای انجام کار است و عدم توجه به آموزش مهارت-های لازم باعث شده که پرورش کارآفرین در دانشگاه‌ها صورت نگیرد. از آن‌جا که بیکاری فعلی کشور لزوماً به نوسانات فصلی و دوره‌های اقتصاد مرتبط نبوده و جنبه ساختاری دارد، لذا تمهیدات و راه‌حل‌های موقت اگر بدون توجه به اصلاحات ساختاری اعمال گردد، جز اینکه این معضل را در آینده تشدید نماید، نتیجه دیگری نخواهد داشت (رستمی و ایمانی جاجرمی، ۱۳۹۵). عشقی عراقی، نظام دوست و ذوالانواری (۱۳۹۶) در مطالعه خود گزارش کرد که رتبه مهارت‌های فرایندی و مدیریتی بالاتر از مهارت‌های شخصی کارآفرینی و فنی می‌باشد و رتبه مهارت‌های فنی و ارتباطی بیشتر از مهارت‌های شخصی کارآفرینی است. اکرمی و قلمکاری (۱۳۹۵) در مطالعه ارائه مدل توسعه کارآفرینی بر پایه مدیریت دانش اظهار داشتند که کارآفرینی به عوامل سازنده یعنی خلاقیت، استقلال، نفوذ، بیرونی بودن، تصمیم‌گیری، انعطاف‌پذیری، توفیق‌طلبی، یادگیری و مدیریت دانش نیز به خلق دانش، انتشار دانش و کاربرد دانش وابسته هستند و بین عوامل توسعه کارآفرینی و مدیریت دانش ارتباط معناداری وجود دارد. در مطالعه فروغی‌پور (۱۳۹۱) مهم‌ترین اولویت‌های کارآفرینی در ورزش از دیدگاه دست‌اندرکاران ورزش کشور، کارآفرینی در حوزه‌های آموزش و پرورش در ورزش، مدیریت و برنامه‌ریزی ورزش، خدمات ورزشی، تبلیغات ورزش، ورزش همگانی، قهرمانی، ساخت و تولید تجهیزات ورزشی و امور فرهنگی عنوان گردید. مندعلی‌زاده و هنری (۱۳۸۹) در مطالعه خود به این نتیجه دست یافتند که مهم‌ترین عوامل مثبت اثرگذار بر کارآفرینی در ورزش وجود نیروی انسانی تحصیل‌کرده، وجود فدراسیون‌ها و سازمان‌های ورزشی و از مهم‌ترین عوامل منفی اثرگذار بر کارآفرینی ورزشی کارآمد نبودن مدیریت ورزش کشور و فقدان سیستم پاداش برای کارآفرینان است. هم‌چنین از جمله موانع اصلی کارآفرینی در ورزش می‌توان به بی‌توجهی به کیفیت محصولات و خدمات، میزان تشویق جو و فضای عمومی حاکم

در پژوهش دهقانی (۱۳۹۱) اعتبار محتوای این پرسش‌نامه و میزان پایایی آن با ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۲۵ مورد تأیید قرار گرفت. ضریب آلفای کرونباخ این پرسش‌نامه در پژوهش حاضر، ۰/۷۶۴ به دست آمد. برای سنجش موفقیت کسب‌وکار از پرسش‌نامه استاندارد هالی و همکاران (۲۰۰۵) استفاده شد. این پرسش‌نامه مشتمل بر ۱۰ سؤال پنج گزینه‌ای در مقیاس لیکرت بود. اعتبار آن در پژوهش رضایی صوفی و همکاران (۱۳۹۵) مورد تأیید قرار گرفت به طوری که آلفای کرونباخ آن ۰/۸۲۰ به دست آمد. ضریب آلفای کرونباخ این پرسش‌نامه در پژوهش حاضر، ۰/۸۱۸ به دست آمد. برای سنجش سواد مهارتی از پرسش‌نامه محقق ساخته ۲۱ سؤالی در مقیاس پنج گزینه‌ای لیکرت استفاده شد. روایی این پرسش‌نامه با استفاده از نظرات ۱۰ نفر از خبرگان نظیر اساتید راهنما، مشاور و اساتید گروه مورد تأیید قرار گرفت. ضریب آلفای کرونباخ این پرسش‌نامه در پژوهش حاضر، ۰/۷۸۲ به دست آمد.

با توجه به نوع تحقیق و نوع متغیرها، در تجزیه و تحلیل داده‌های این پژوهش هم از شاخص‌های آمار توصیفی (فراوانی، درصد، نمودار، میانگین و انحراف استاندارد) و هم از شاخص‌های آمار استنباطی استفاده گردید. جهت تجزیه و تحلیل توصیفی داده‌ها، از نرم‌افزار آماری SPSS و از آماره‌های توصیفی (میانگین، انحراف استاندارد، جداول توزیع فراوانی و نمودارهای مربوطه) استفاده شد. همچنین، از روش آماری کلموگروف-اسمیرنوف جهت بررسی توزیع طبیعی داده‌ها و از روش آماری پیرسون برای تعیین همبستگی بین متغیرها و نیز نرم‌افزار SMART PLS2 نیز جهت انجام آمار استنباطی (روش معادلات ساختاری) مورد استفاده قرار گرفت تا نوع و شدت روابط علت و معلولی مابین متغیرهای تحقیق مشخص گردد.

یافته‌های پژوهش

نتایج تجزیه و تحلیل داده‌های تحقیق نشان داد که از میان ۳۸۴ نفری که در تحقیق شرکت کرده بودند، ۲۲۰ نفر (۵۷/۳ درصد) مرد و ۱۶۴ نفر (۴۲/۷ درصد) نفر زن بوده‌اند. همچنین از این تعداد، ۱۴۰ نفر (۳۶/۵ درصد) در رده سنی بین ۲۰ تا ۳۰ سال، ۲۱۰ نفر (۵۴/۷ درصد) در رده سنی بین ۳۱ تا ۴۰ سال، ۳۴ نفر (۸/۹ درصد) در رده سنی بین ۴۱ تا ۵۰ سال قرار داشته‌اند. علاوه بر این از مجموع ۳۸۴ نفر، ۲۰۹ نفر (۵۴/۴ درصد) متأهل و ۱۷۵ نفر (۴۵/۶ درصد) مجرد و نیز از مجموع ۳۸۴ نفر ۱۷ نفر (۴/۴ درصد) دارای مدرک فوق‌دیپلم، ۱۰۷ نفر (۲۷/۹ درصد) دارای مدرک لیسانس، ۱۹۰ نفر (۴۹/۵ درصد) دارای مدرک فوق‌لیسانس و ۷۰ نفر (۱۸/۲ درصد) دارای تحصیلات دکتری می‌باشند. همچنین، از میان ۳۸۴ نفر شرکت‌کننده در تحقیق، ۵۳ نفر (۱۳/۸ درصد) دارای تجربه کاری کمتر از یک تا پنج سال، ۲۲۶ نفر

طبق جدول یک ضریب همبستگی بین سواد مهارتی و گرایش کارآفرینی معنادار است؛ یعنی بین سواد مهارتی با گرایش کارآفرینانه (۰/۳۰۱) رابطه معناداری وجود دارد. بر اساس ضریب تعیین ۰/۰۹۱ درصد واریانس سواد مهارتی با گرایش کارآفرینانه مشترک بوده است، لذا رابطه بین سواد مهارتی و گرایش کارآفرینانه تأیید می‌گردد.

جدول ۱- ضریب همبستگی بین سواد مهارتی و گرایش کارآفرینی

متغیر ملاک	گرایش کارآفرینانه		
شاخص آماری	ضریب	مجذور ضریب	سطح
متغیر پیش‌بین	همبستگی	همبستگی	معناداری
سواد مهارتی	۰/۳۰۱	۰/۰۹۱	۰/۰۰۴

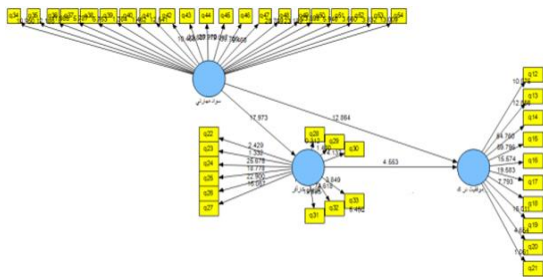
طبق جدول دو ضریب همبستگی بین سواد مهارتی و موفقیت در کسب‌وکار ورزشی معنادار است؛ یعنی بین سواد مهارتی با موفقیت در کسب‌وکار ورزشی (۰/۲۹۳) رابطه معناداری وجود دارد بر اساس ضریب تعیین ۰/۰۸۶ درصد واریانس سواد مهارتی با موفقیت در کسب‌وکار ورزشی مشترک بوده است، لذا رابطه بین سواد مهارتی و موفقیت در کسب‌وکار ورزشی تأیید می‌گردد.

جدول ۲- ضریب همبستگی بین سواد مهارتی و موفقیت در کسب‌وکار ورزشی

متغیر ملاک	موفقیت در کسب‌وکار ورزشی		
شاخص آماری	ضریب	مجذور ضریب	سطح
متغیر پیش‌بین	همبستگی	همبستگی	معناداری
سواد مهارتی	۰/۲۹۳	۰/۰۸۶	۰/۰۰۵

طبق جدول سه ضریب همبستگی بین گرایش کارآفرینانه و موفقیت در کسب‌وکار ورزشی معنادار است؛ یعنی بین گرایش کارآفرینانه با موفقیت در کسب‌وکار ورزشی (۰/۴۰۹) رابطه معناداری وجود دارد بر اساس ضریب تعیین ۰/۱۶۸ درصد واریانس گرایش کارآفرینانه با موفقیت در کسب‌وکار ورزشی مشترک بوده است، لذا رابطه بین گرایش کارآفرینانه و موفقیت در کسب‌وکار ورزشی تأیید می‌گردد.

فرضیه‌های فرعی شامل بررسی رابطه سواد مهارتی با موفقیت در کسب‌وکار ورزشی با نقش میانجی گرایش کارآفرینانه تجزیه و تحلیل شد. یافته‌ها نشان داد، سواد مهارتی بر گرایش کارآفرینانه تأثیر دارند و ضریب مسیر بین سواد مهارتی بر گرایش کارآفرینانه به ترتیب ۰/۲۷۹ هست. همچنین گرایش کارآفرینانه و سواد مهارتی بر موفقیت کسب‌وکار تأثیر دارند که ضریب مسیر بین گرایش کارآفرینانه و موفقیت کسب‌وکار ۰/۱۱۸ و ضریب مسیر بین سواد مهارتی و موفقیت کسب‌وکار ۰/۸۷۰ می‌باشد. همین‌طور یافته‌ها نشان داد که ضریب مسیر سواد مهارتی بر موفقیت کسب‌وکار از طریق متغیر میانجی گرایش کارآفرینانه ۰/۰۸ می‌باشد. همان‌گونه که در جدول پنج قابل مشاهده است، در تمامی فرضیات، رابطه معناداری بین متغیرها وجود دارد. آزمون فرضیه‌های پژوهش با توجه به نتایج تحلیل مسیر (محاسبه ضرایب مسیر و اعداد معناداری) انجام شد که نتایج آن در شکل-های (۱) نشان داده شد.

شکل ۱- مدل کلی در حالت اعداد معناداری

جدول ۵- بررسی فرضیه‌های تحقیق

فرضیه	ضریب مسیر	آماره t	نتیجه آزمون
سواد مهارتی -> گرایش کارآفرینانه	۰/۲۷۰	۲۰/۱۴	تأیید فرضیه
سواد مهارتی -> موفقیت کسب‌وکار	۰/۱۱۸	۴/۵۸	تأیید فرضیه
سواد مهارتی -> موفقیت کسب‌وکار (میانجی)	۰/۸۷۰	۳۱/۴۳	تأیید فرضیه
سواد مهارتی -> گرایش کارآفرینانه (میانجی)	۰/۰۸	۳/۰۱	تأیید فرضیه

جدول ۳- ضریب همبستگی بین گرایش کارآفرینانه و موفقیت در کسب‌وکار ورزشی

متغیر ملاک	موفقیت در کسب‌وکار ورزشی
شاخص آماری	ضریب مجذور ضریب سطح
متغیر پیش‌بین	همبستگی همبستگی معناداری
گرایش کارآفرینانه	۰/۴۰۹ ۰/۱۶۸ ۰/۰۰۱

در ادامه تحقیق نیز، ابتدا برازش مدل‌های اندازه‌گیری مورد بررسی قرار گرفت. در آن به بررسی و تفسیر روایی و پایایی ابزار اندازه‌گیری تحقیق پرداخته شد. جهت بررسی پایایی پرسش‌نامه از دو معیار آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی استفاده و برای بررسی روایی نیز از روایی همگرا (معیار AVE) استفاده گردید. سپس برازش مدل ساختاری مورد بررسی قرار گرفت و بدین منظور از معیار R Squares یا R2 و معیار Q2 استفاده شده و در نهایت به برازش کلی مدل پرداخته و سرانجام آزمون فرضیات تحقیق از روش معادلات ساختاری انجام پذیرفت که خلاصه نتایج و یافته‌های مربوط به برازش مدل اندازه‌گیری و مدل ساختاری به شرح جدول ذیل است.

معیار GOF^۱

توسط این معیار محقق می‌تواند پس از بررسی برازش بخش اندازه‌گیری و بخش ساختاری مدل کلی پژوهش، برازش بخش کلی را نیز کنترل نماید. معیار GOF توسط تننهاوس^۲ و همکاران (۲۰۰۴) ابداع گردید و طبق فرمول زیر قابل محاسبه است.

$$GOF = \sqrt{\text{communalities} \times R^2}$$

وتزل^۳ و همکاران (۲۰۰۹) سه مقدار ۰/۰۱، ۰/۲۵ و ۰/۳۶ را به‌عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای برازش کلی مدل (معیار GOF) معرفی کرده‌اند. با توجه به جدول یک، سه مقدار ۰/۰۱، ۰/۲۵ و ۰/۳۶ که به‌عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای GOF معرفی شده است (وتزل و همکاران، ۲۰۰۹) و حصول مقدار ۰/۵۷۶ برازش مدل کلی به‌صورت قوی تأیید می‌شود.

جدول ۴- برازش متغیرها و مدل کلی پژوهش با استفاده از معیار GOF

متغیرها	مقادیر اشتراکی	R ²	GOF
سواد مهارتی	۰/۴۱۹	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱
موفقیت در کسب‌وکار	۰/۴۰۴	۰/۶۳۵	۰/۶۳۵
گرایش کارآفرینانه	۰/۴۶۲	۰/۴۶۲	۰/۴۶۲

^۳. Wetzels

^۱. Goodness of fit

^۲. Tenenhaus

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر نشان داد که بین سواد مهارتی و گرایش کارآفرینانه ورزشی رابطه معناداری وجود دارد. صفری و سمیع-زاده (۱۳۹۱) بر این عقیده‌اند که دانش و سواد مهارتی لازمه کسب مهارت کارآفرینی و افزایش آگاهی و آمادگی کارآفرینانه می‌باشد. درودیان، مظفری و تندنویس (۱۳۹۱) به این نتیجه دست یافتند که مهارت فردی حاصل از کار و تجربه رابطه معناداری با گرایش کارآفرینانه ورزشی دارد. شریفیان (۱۳۸۸) نشان داد که عامل مهارت و صلاحیت حرفه‌ای بیشترین تأثیر را بر انگیزه و گرایش کارآفرینانه دارد. به اعتقاد صفری و سمیع‌زاده (۱۳۹۱)، موفقیت کارآفرینان نوظهور تابعی از سواد مهارتی (به‌طور عام) و آموزش‌های مربوط به کارآفرینی (به‌طور خاص) هست. با گسترش فناوری‌های جدید اطلاعاتی و ارتباطاتی امکانات و افق‌های جدیدی برای توسعه جوامع در حوزه‌های مختلف فراهم شده است، اما برای استفاده از قابلیت این فناوری-ها، مجموعه‌ای جدید از صلاحیت‌ها مانند مهارت، دانش و نگرش نسبت به آن فناوری مورد نیاز است. سواد مهارتی قابلیت کاربران را در هنگام استفاده از اطلاعات قادر می‌سازد تا قضاوت و تفسیر درست داشته باشند و ضمن این‌که خود تولیدکننده و مصرف‌کننده اطلاعات هستند، بتوانند خدمت به دیگر انسان‌ها را نیز درست و شایسته به‌جا آورند. لذا با توجه به رویکرد نظری و خالی بودن جای مهارت‌آموزی در واحدهای دانشگاهی کشور می‌تواند به منظور اشتغال‌افزایی آموزش سواد مهارتی در جامعه تقویت شود و سواد مهارتی می‌تواند بستر مهمی برای ایجاد اشتغال و رونق اقتصادی در جامعه باشد. توجه به آموزش‌های مهارتی از عوامل مهم در دستیابی به توسعه سرمایه انسانی و توسعه خلاقیت و مهارت کارآفرینی محسوب می‌شود. فرایند و برنامه‌های آموزشی ویژه، می‌تواند با تغییر بینش و فرهنگ افراد و تجهیز آن‌ها به دانش و مهارت‌های خاص، راهی را که آن‌ها احتمالاً با آزمون و خطا و گذشت زمان طولانی به آن رسیده‌اند، بسیار کوتاه نموده و به سرعت یک کارآفرین بالقوه را به یک کارآفرین بالفعل تبدیل کند. لذا به دلیل اهمیت و نقش کارآفرینان در جامعه، برنامه‌های آموزشی ویژه شامل تبدیل سواد دانشگاهی به سواد مهارتی، به شکل‌های متنوعی برای آموزش کارآفرینان در دانشگاه‌های کشورهای پیشرفته و در حال توسعه ارائه می‌گردد. این آموزش‌ها نه تنها عهده‌دار تربیت نیروی کار مورد نیاز بخش‌های مختلف اقتصادی است بلکه از طریق بسترسازی خود اشتغالی به رفع مشکل بیکاری نیز کمک شایان توجهی خواهد کرد (صفری و سمیع‌زاده، ۱۳۹۱).

نتایج پژوهش حاضر بر اهمیت گرایش کارآفرینانه در موفقیت کسب‌وکار تأکید نموده است. حسینی (۱۳۹۶) نیز در پژوهش خود

با تأکید بر اهمیت گرایش کارآفرینانه، آن را عامل مؤثری در چگونگی عملکرد کسب‌وکارهای کوچک دانسته و میزان موفقیت کسب‌وکار را وابسته به آن مطرح نموده است (حسینی، ۱۳۹۶). ایمانی‌پور و زیودار (۱۳۹۳) بر این عقیده‌اند که گرایش به کارآفرینی شرکتی دارای همبستگی مثبت و معناداری با عملکرد است (ایمانی‌پور و زیودار، ۱۳۹۳). زالی و مهدی‌وند (۱۳۹۰) نیز در مطالعه خود گرایش کارآفرینانه را امری مهم تلقی نموده و به این نتیجه دست یافتند که گرایش کارآفرینانه و ابعاد تشکیل‌دهنده آن شامل نوآوری، استقلال‌گرایی، ریسک‌پذیری، پیشگامی و رقابت‌تهاجمی، تأثیر مثبت و معناداری بر عملکرد سازمانی دارند (زالی و مهدی‌وند، ۱۳۹۰). همیلتن (۲۰۱۱) به این نتیجه دست‌یافت که کسب‌وکارهای خانوادگی یک اجتماع پویا متأثر از یادگیری کارآفرینانه است که در آن افراد از طریق یک تمرین عملی بلندمدت از کسب‌وکار و مهارت‌ها، دانش کسب‌وکار را به نسل بعدی منتقل می‌کنند (همیلتن، ۲۰۱۱). بهبود فضای کسب‌وکار به معنای بهبود و رونق فضای تولید و در نتیجه سنگ بنا و محرک رشد اقتصادی است؛ به‌گونه‌ای که اصلاح و بهبود فضای کسب‌وکار، زمینه مشارکت بخش خصوصی در عرصه اقتصاد، ارتقا سطح اشتغال و تولید را فراهم می‌سازد. در دهه ۱۹۸۰ بسیاری از اقتصاددانان به ضرورت کاهش تصدی‌گری دولت در فعالیت‌های اقتصادی برای حضور فعال بخش خصوصی به خصوصی‌سازی روی آوردند و از اواخر دهه ۱۹۹۰ بهبود فضای کسب‌وکار موضوع اصلی سیاست‌گذاران اقتصادی بوده است. کارآفرینی به عنوان یکی از راه‌کارهای اصلی و مهم در توسعه کسب‌وکار محسوب می‌شود و ارتباط آن با فضای کسب‌وکار قابل توجه است. کارآفرینی به عنوان علمی نوپا که سعی در حل معضلات اقتصادی جامعه و رفع مشکلاتی چون رکود و بیکاری را دارد، به عنوان یکی از راه‌های رفع مسائل اقتصادی و ایجاد فضای کسب‌وکار پویا تلقی می‌گردد. کارآفرینی راه‌حلی برای مشکلات اقتصادی امروز است و توسعه و ترویج آن از نیازهای جدی اقتصاد ایران است؛ در شرایطی که کاهش سرمایه‌گذاری از یک سو، بهره‌وری پایین و گرایش به تعدیل نیروی انسانی در سازمان‌های دولتی و وابسته به دولت از دیگر سوی و خیل تازه‌واردان به عرصه کار از سوی دیگر، بیکاری را به معضل بزرگ اقتصادی و یک ضرورت جدی اقتصادی و اجتماعی این زمان بدل کرده است. با توجه به نتایج تحقیق به نظر می‌رسد که توسعه کارآفرینی و ترویج فرهنگ کارآفرینی در ایران یک ضرورت جدی اقتصادی و اجتماعی است، زیرا بین کارآفرینی و توسعه کسب‌وکار ارتباط معناداری وجود دارد.

نتایج پژوهش حاضر حکایت از آن داشت که بین سواد مهارتی و موفقیت کسب‌وکار ورزشی رابطه معناداری وجود دارد و نیز بر

همگان به این مهم توجهی جدی داشته باشند، زیرا افزایش سطح سواد مهارتی منجر به افزایش سطح موفقیت در کسب و کار می‌گردد.

یافته‌های مطالعه حاضر نشان داد که گرایش کارآفرینانه ورزشی در ارتباط میان سواد مهارتی و موفقیت کسب و کار ورزشی نقش میانجی ایفا می‌کند. همان‌طور که تحلیل استنباطی نشان داد سواد مهارتی بر گرایش کارآفرینانه تأثیر معناداری دارد. در عین حال، گرایش کارآفرینانه نیز تأثیر معناداری بر موفقیت کسب و کار دارد. از این رو نقش میانجی گرایش کارآفرینانه تأیید می‌گردد. تأیید نقش میانجی گرایش کارآفرینانه در ارتباط میان سواد مهارتی و موفقیت کسب و کار بدین معنا است که افرادی که سواد مهارتی دارند طبق یافته‌های پیشین، عملکرد موفق‌تری در کسب و کار ورزشی دارند. در عین حال، افرادی با سواد مهارتی که گرایش‌های کارآفرینانه نیز دارند، می‌توانند عملکرد موفق‌تری در کسب و کار خود داشته باشند.

References

1. Abbaszadeh. H, Dervish H, Alvani. S, Salehi Sedghiani. J (2011). Strategy Pattern of Entrepreneurship Tendency in Iran's Banking System. Strategic Management Studies, 7: 99-116. (persian)
2. Ahmadi, M. (2018). Study of the information literacy level in the post graduated physical education student in south east region. Communication Management in sports media, 5 (20), 26-37. (persian)
3. Akbari, M. , Shakiba, H. , Ziaee, M. S. , Marzban, Sh. M. & Razi, S. (2013). Studying relation between Organizational Health and Organizational Entrepreneurship: The Case of University of Tehran. Journal of public administration, 5 (1): 1-20. (persian)
4. Altinay, L; Wang, C. L. (2011). The influence of an entrepreneur's sociocultural characteristics on the entrepreneurial orientation of small firms, Journal of Small Business & Enterprise Development, Vol. 18 No. 4, 673-694.
5. Ansari M. , Ahmadpour Dariani, M. and Behrouz Azar, Z. (2010). Characteristics of Individual Affecting the Development of Social Entrepreneurship in Charity Organizations of Tehran Province. Journal of Entrepreneurship Development, 2 (8) , 37-64. (persian)
6. Askun, B. , and Yıldırım, N. (2011). Insights on entrepreneurship education in public universities in Turkey: Creating entrepreneurs or not?. Journal of Social and Behavioral Sciences, 24 (1), 663- 676.
7. Auger, P. , BarNir, A. , & Gallagher, J. M. (2003). Strategic orientation, competition, and internet-based electronic commerce. Information Technology and Management, 4 (2), 139-164.
8. Azizi, B. , Farajollah Hosseini, J. , Hosseini, S. M. , and Mirdamadi, M. (2010). Factors influencing the development of entrepreneurial education in Iran's applied-scientific educational centers for agriculture. American Journal of Agricultural and Biological Sciences, 5 (1), 77-83. (persian)
9. Covin, J. G. , & Wales, W. J. (2012). The measurement of entrepreneurial orientation. Entrepreneurship Theory and Practice, 36 (4), 677-702.
10. Csikszentmihalyi, M. , & Sawyer, K. (2014). Shifting the focus from individual to organizational creativity. In Csikszentmihalyi, M. (Ed) The Systems Model of Creativity. Springer Netherland, 67-71.
11. Deghani M (2012). Effect of environmental conditions on customer orientation and entrepreneurial tendency of private banks in Isfahan province. MSc thesis. (persian)
12. Dorudian . A. , mozaffari. s, Tondnavis. F, azemnezhadilli. A. (2012). Relationship between personality traits. Individual Skills and Leadership Style with Business Performance of Entrepreneurs. Tehran Province. Entrepreneurship Development. 5 (2)107-124.

13. Farahbakhsh, M. (2015). Investigating the Relationship between Cultural Dimensions and the Entrepreneurial Trend of the Managers of the Cooperative Rooms of Iran. Master's thesis of Industrial Management, Faculty of Economics and Administration, Mazandaran University. (persian)
14. Hosseini, M. (2017). The Relation of Information, Communication Technology with Organizational Entrepreneurship and Change Management from the Viewpoints of Employees of the Offices of Sport and Youth in Kermanshah Province. *Communication Management in sports media*, 4 (16), 45-53. (persian)
15. Huang KP & Wang KY. (2013). The moderating effect of social capital and environmental dynamism on the link between entrepreneurial orientation and resource acquisition. *Quality & Quantity*, 47 (3): 1617-28.
16. Hutter, R. V. , Pijpers, J. R. , & Oudejans, R. R. (2016). Assessing competencies of trainee sport psychologists: An examination of the structured case presentation assessment method. *Psychology of Sport and Exercise*, 23, 21-30.
17. Keshavars L, Farahani A (2017). The Relationship between Information Literacy and academic Performance among M. A Students of Physical Education. *Journal of Applied Research of Sport Management*, 113. (persian)
18. Lumpkin, G. T. , & Dess, G. G. (1996). Clarifying the entrepreneurial orientation construct and linking it to performance. *Academy of management Review*, 21 (1), 135-172.
19. Mahmood, E. , Mahan, G. (2016). Providing Entrepreneurship Development Model Based on Knowledge Management. *Journal of Development evolution Management*, 24:33-43. (persian)
20. Mohammadi Eliasy . G, Farashkhah . M, Farrokh. S (2012). The skills of entrepreneurship educators and educators for nurturing entrepreneurs in universities. *Entrepreneurship Development*, 4 (15):185-201. (persian)
21. Movahedi R. , Charkhtabian T. (2013). Analysis of the areas of self-employment and employment of specialized courses in the field of agricultural extension and education. *Sciences of Agricultural Extension and Education*, Vol. 9, No. 2, 158-144.
22. Pearce, I. I. J. A. , Fritz, D. A. , & Davis, P. S. (2010). Entrepreneurial orientation and the performance of religious congregations as predicted by rational choice theory. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 34 (1), 219-248.
23. Pezhgani. M. (1391). Investigating the Effect of Environmental Conditions on Customer-Oriented and Private Entrepreneurial Trends in Isfahan Province. Master's Thesis. (Persian)
24. Pittino, D. , Visintin, F. , & Lauto, G. (2017). A configurational analysis of the antecedents of entrepreneurial orientation. *European Management Journal*, 35 (2), 224-237.
25. Rostami F. , Gravandi Sh. , Zarafshani K. (2011) Phenomenology of Student Experiences in Establishing Business Case Study Students of Agricultural and Natural Resources Campus of Razi University of Kermanshah, *Entrepreneurship Development Quarterly*, 14: 37-64. (persian)
26. Rostami. M, Imani Jajarmi . H (2016). Study of Unemployment from the Viewpoint of the Unemployed and its Consequences. Case study: Hassan Abad village in Delfan city). *Quarterly journal of social development*, 11 (1): 73-102. (persian)
27. Safari S, Samizadeh M (2012). Need assessment of knowledge and entrepreneurship skills training in humanities. *Journal of Education Technology*, 7 (7): 65-79. (persian)
28. Santomier,J. (2002). Sport business entrepreneurship. *New England Journal of Entrepreneurship*. 5: 5-6.
29. Sharifian. E. (2009). Designing a Process Pattern for Entrepreneurship Motivation for Physical Education Students. Doctorate dissertation, Tarbiat Modares University. (persian)

30. Wales, W. J. (2016). Entrepreneurial orientation: A review and synthesis of promising research directions. *International Small Business Journal*, 34 (1), 3-15.
<https://www.mehrnews.com>

